

1.1.2. Структура на вноса и износа по групи стоки

Внос

През 2001 г. в страната са внесени селскостопански стоки, на обща стойност 404 613 хил. щ. д., като делът на преработените стоки е 52,40%.

Водещи стокови групи в структурата на аграрния внос през 2001 г. са: захар и захарни изделия - 13,46%; меса - 9,37%; различни видове хранителни продукти - 7,61%; тютюн и цигари - 7,23%; храни за животни - 6,99%; мазнини и масла - 6,42%; житни растения - 5,79% (Таблица VI.9).

В сравнение с 2000 г. най-значително увеличение се наблюдава при вноса на меса, какао и продукти от какао, храни за животни, зеленчуци, житни растения, маслодайни семена и плодове и мазнини и масла. Намалел е вносът на мляко и млечни продукти, алкохолни и безалкохолни напитки, тютюн и цигари.

Износ

Износът на селскостопански и преработени стоки през 2001 г. възлиза на обща стойност 506 286 хил. щ. д., като делът на преработените стоки е 44,63%.

Основните групи стоки, формиращи аграрния износ през 2001 г. са: алкохолни и безалкохолни напитки и оцет - 13,73%; житни растения - 13,49%; тютюн и цигари - 11,51%; маслодайни семена и плодове - 9,09%; хранителни продукти от плодове и зеленчуци - 5,51%; зеленчуци - 5,30%; мляко и млечни продукти, яйца, мед и други, неупоменати продукти от животински произход - 5,19% (Таблица VI.9).

Спрямо 2000 г. е регистрирано нарастване на износа на меса, маслодайни семена и плодове, зеленчуци, хранителни продукти, приготвени на базата на житни растения, хранителни продукти от плодове и зеленчуци, месни и рибни продукти, какао и продукти от какао.

Намаление в сравнение с 2000 г. се наблюдава при износа на основни групи аграрни стоки като: тютюн и цигари - с 24,83%, житни растения - с 14,01%, алкохолни и безалкохолни напитки - с 8,76%. Така, макар и да остават водещи експортни стоки, техният дял в общия аграрен износ на страната е намалял.

Таблица VI.9

Структура на външната търговия на България със селскостопански стоки през 2000 и 2001 г.

Код	Раздели и страни	ИЗНОС-FOB					ВНОС-CIF				
		2000		2001*		2001/2000	2000		2001 *		2001/2000
		хил. щ.д.	%	хил.щ.д.	%	%	хил. щ.д.	%	хил.щ.д.	%	%
	а	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	ОБЩО:	4 824 629		5 106 545		105,84	6 507 101		7 240 115		111,26
	в това число аграрни стоки:	491 596	100	506 286	100	102,99	352 343	100	404 613	100	114,83
	РАЗДЕЛ I	85 452	17,38	93 360	18,44	109,25	56 262	15,97	67 460	16,67	119,90
1	Живи животни	12 837	2,61	9 956	1,97	77,56	3 065	0,87	3 840	0,95	125,29
2	Меса и карантии, годни за консумация	37 644	7,66	49 033	9,68	130,25	25 502	7,24	37 921	9,37	148,70
3	Рибни и ракообразни, годни за консумация	8 358	1,70	5 989	1,18	71,66	9 150	2,60	10 213	2,52	111,62
4	Мляко и млечни продукти, птичи яйца; естествен мед; продукти от животински произход, годни за консумация, неупоменати, нито включени другаде	24 561	5,00	26 261	5,19	106,92	14 507	4,12	12 514	3,09	86,26
5	Други продукти от животински произход, неупоменати нито включени другаде	2 052	0,42	2 120	0,42	103,31	4 038	1,15	2 972	0,73	73,60
	РАЗДЕЛ II	160 989	32,75	174 589	34,48	108,45	81 340	23,09	99 155	24,51	121,90

6	Живи растения и цветарски продукти	1 384	0,28	999	0,20	72,18	2 565	0,73	5 554	1,37	216,53
7	Зеленчуци, растения, корени и грудки годни за консумация	14 841	3,02	26 847	5,30	180,90	8 825	2,50	12 532	3,10	142,01
8	Плодове, годни за консумация цитрусови или пъпешови кори	15 377	3,13	16 556	3,27	107,67	19 149	5,43	20 482	5,06	106,96
9	Кафе, чай, мате и подправки	9 706	1,97	9 512	1,88	98,00	15 451	4,39	15 548	3,84	100,63
10	Житни растения	79 444	16,16	68 310	13,49	85,99	17 024	4,83	23 438	5,79	137,68
11	Мелничарски продукти, малц, скорбяла и нишесте, инулин, пшеничен глутен	5 936	1,21	5 885	1,16	99,14	4 542	1,29	4 061	1,00	89,41
12	Маслодайни семена и плодове; разни видове семена, семена за посев и плодове; индустриални или медицински растения; слама и фуражи	33 829	6,88	46 037	9,09	136,09	11 879	3,37	15 637	3,86	131,64
13	Клейове и смоли и др. растителни сокове и екстракти	138	0,03	377	0,07	273,19	1 785	0,51	1 810	0,45	101,40
14	Материали за сплитане и други продукти от растителен произход, неупоменати, нито включени другаде	335	0,07	66	0,01	19,70	121	0,03	93	0,02	76,86
	РАЗДЕЛ III	11 223	2,28	12 398	2,45	110,47	20 431	5,80	25 973	6,42	127,13
15	Мазнини и масла от животински и растителен произход; продукти от тяхното разпадане; обработени мазнини за хранителни цели; восъци от животински или растителен произход	11 223	2,28	12 398	2,45	110,47	20 431	5,80	25 973	6,42	127,13
	РАЗДЕЛ IV	233 932	47,59	225 939	44,63	96,58	194 309	55,15	212 025	52,40	109,12
16	Продукти от месо, риба или ракообразни, мекотели или други водни безгръбначни	4 715	0,96	6 421	1,27	136,18	5 419	1,54	5 594	1,38	103,23
17	Захар и захарни изделия	8 533	1,74	10 082	1,99	118,15	54 101	15,35	54 466	13,46	100,67
18	Какао и продукти от какао	2 001	0,41	6 246	1,23	312,14	11 248	3,19	16 276	4,02	144,70
19	Хранителни	11	2,26	18 819	3,72	169,69	15 181	4,31	17 143	4,24	112,92

	продукти, приготвени на базата на житни растения, брашна, скорбяла, нишесте или мляко, тестени сладкарски изделия	090									
20	Хранителни продукти от зеленчуци, плодове или други растения	22 692	4,62	27 901	5,51	122,96	14 272	4,05	15 735	3,89	110,25
21	Разни видове хранителни продукти	4 521	0,92	7 188	1,42	158,99	27 287	7,74	30 783	7,61	112,81
22	Безалкохолни и алкохолни напитки и видове оцет	76 183	15,50	69 510	13,73	91,24	16 538	4,69	14 517	3,59	87,78
23	Остатъци и отпадъци от хранителната промишленост; пригодни за храна на животни	26 656	5,42	21 483	4,24	80,59	19 877	5,64	28 276	6,99	142,25
24	Тютюн и обработени заместители на тютюна	77 542	15,77	58 290	11,51	75,17	30 387	8,62	29 235	7,23	96,21

Източник:НСИ

* 2001 г. предварителни данни

Ведещо място и през 2001 г. в стойностно изражение в експортната листа на страната заема манипулираният, ферментирал тютюн, тип Ориенталски. Реализираният износ само на Ориенталския тютюн през 2001 г. възлиза на 16 776 тона. Значително е и изнесеното количество рязан тютюн - 2 881 тона.

Останалите водещи стоки в стойностно изражение в структурата на аграрния износ за 2001 г. са: вина, с алкохолно съдържание < 13% - 34 993 хил. щ.д.; ечемик за фураж - 22 944 хил. щ.д.; цели или половин трупове от агнета, пресни или охладени - 22 466 хил. щ.д.; твърда пшеница - 17 391 хил. щ.д.; лимец - 15 134 хил. щ.д.; слънчоглед – 15 099 хил. щ.д.; премикси за храна на животни - 14 016 хил. щ.д.; цигари - 10 931 хил. щ.д.; хлебни изделия - 10 906 хил. щ.д.; бяло саламурено сирене от овче мляко - 10 143 хил. щ.д. и др. (Таблица VI.10).

Таблица VI.10

Ведещи селскостопански стоки в износа на Р България през 2001 г.*

Код по МТ	Наименование	Количество /тона/	Стойност хил. щ.д.
2401 10 60 0	Тютюни на листа неочистени от твърдите жилки, "слънчево сушени", тип Ориенталски	16776	35953
2204 21 80 0	Други вина с алкохолно съдържание по обем, превишаващо 13 %vol, но непревишаващо 15 % vol	39037	34993
1003 00 90 2	Ечемик за фураж	255494	22944
0204 10 00 0	Цели и половин трупове от агнета, пресни или охладени	6385	22466
1001 90 99 0	Друга твърда пшеница	166811	17391
1001 90 91 9	Лимец, мека пшеница, други	150183	15134
1206 00 99 2	Обелен; необелен шарен слънчоглед в периода от 1 октомври до 31 март	75482	15099
2309 90 93 0	Премикси за храна на животни	2948	14016
2402 20 90 0	Други цигари, съдържащи тютюн	2351	10931

1905 90 60 0	Други хлеббарски продукти с подсладители	8254	10906
0406 90 50 1	Бяло саламурено сирене от овче мляко	4268	10143
2204 21 79 0	Други бели вина с действително алкохолно съдържание по обем, превишаващо 13 % vol, но непревишаващо 15 % vol	11472	9197
2204 29 75 0	Други вина с действително алкохолно съдържание по обем, непревишаващо 13 %vol	19838	8882
1206 00 91 0	Семена от обелен; необелен шарен слънчоглед	35638	8792
2403 10 90 0	Друг тютюн за пушене, дори съдържащ заместители на тютюна във всякакво съотношение	2881	7449
0207 36 85 0	Тлъст черен дроб от патици, замразен	653	7136
1211 90 99 9	Други растения, части от растения, използвани в парфюмерията	7003	6826
0909 20 00 0	Семена от кориандър	18897	6406
1512 11 91 0	Сурово слънчогледово масло	14322	6397
0712 30 00 0	Гъби и трюфели, сушени, дори нарязани на парчета, но необработени по друг начин	205	5678

Източник:НСИ – предварителни данни

Водещи стоки в структурата на аграрния внос за 2001 г. в стойностно изражение са: нерафинирана захар от захарна тръстика - 46 613 хил. щ.д.; тютюни от типа "Вирджиния" - 16 813 хил. щ.д.; кюспета - 13 649 хил. щ.д.; недекофеинизирано, сурово кафе - 11 459 хил. щ.д.; хранителни продукти, неупоменати другаде - 9 087 хил. щ.д.; замразени меса от едър рогат добитък - 8 174 хил. щ.д.; риби от вида на обикновената скумрия - 6 718 хил. щ.д.; замразено обезкостено свинско месо - 6 603 хил. щ.д. и др. (Таблица VI.11).

Таблица VI.11

ВОДЕЩИ СЕЛСКОСТОПАНСКИ СТОКИ ВЪВ ВНОСА НА Р БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2001 г. *

Код по МТ	Наименование	Количество /тона/	Стойност хил.щ.д.
1701 11 10 0	Нерафинирана захар от захарна тръстика, предназначена за рафиниране	224083	46613
2401 20 10 0	Тютюни,"тръбно сушени",от типа Виржиния, чистени	5059	16813
2304 00 00 0	Кюспета и други твърди остатъци, дори смлени от соя	62531	13649
0901 11 00 0	Недекофеинизирано сурово кафе	18272	11459
1005 90 00 0	Друга царевица (ТК)	79854	10382
2106 90 98 0	Други хранителни продукти, неупоменати, нито включени другаде	6093	9087
0202 30 90 0	Други замразени обезкостени меса от едър рогат добитък	12764	8174
2106 90 92 0	Други хранителни продукти, несъдържащи млечни мазнини, захароза, изоглюкоза, скорбяла или нисшесте	1549	7516
0303 74 30 0	От вида на обикновената скумрия	13746	6718
0203 29 55 0	Замразени меса от домашни малки прасета, обезкостени	6805	6603
2401 20 20 0	Тютюни "светли въздушно сушени", от типа Бърлей, частични или изцяло очистени от твърдите жилки	2187	5931
0803 00 19 0	Други пресни банани	27710	5363
1516 20 98 0	Други животински мазнини	7060	5247
2309 90 97 0	Други препарати използвани за храна на животни	8418	5246
1005 10 15 0	Обикновен хибрид царевица за посев	2060	4329
2208 30 52 0	Шотландско уиски "Blendet", по-малко от 80% vol, в съдове с вместимост непревишаваща 2 l	993	3923
1703 90 00 0	Други меласи, получени в резултат на	43140	3849

	извличането или рафинирането на захарта		
1006 20 92 0	Друг ориз с кръгли зърна	19961	3823
1517 10 90 0	Друг маргарин	6823	3744
1511 90 19 0	Други твърди фракции, предавани по друг начин	8006	3474
0805 10 30 0	Сладки пресни портокали от вида <i>Navel</i> , <i>Navelines</i> , <i>Navelates</i> , <i>Salustianas</i> , <i>Vernas</i> , <i>Valencia</i>	20264	3420

Източник:НСИ – предварителни данни

В условията на растяща глобализация на производството и търговията, състоянието на външната търговия е определящо за стимулиране и отваряне на националната икономика в посока на нарастване на нейната конкурентноспособност и експортен потенциал, на основата на по-голяма специализация, използваща реално съществуващите сравнителни предимства. Това се отнася за отраслите селско стопанство и хранителна промишленост.

От тази гледна точка може да се очаква в средносрочна и дългосрочна перспектива страната ни да се специализира в производството главно на продуктите от т.н. средиземноморска и черноморска зони и по-специално на **пресни плодове и зеленчуци; преработени плодове и зеленчуци; грозде за прясна консумация и за преработка на вина; дребен рогат добитък и месо от него; овче мляко и млечни продукти от него, отглеждане на биволи, месо и мляко от тях; етерично-маслени култури и продукти от тях, предназначени за хранително-вкусовата и козметична промишленост; ориенталски тютюн; билки, гъби и екологична селскостопанска продукция.**

За производството на изброените стоки и продукти България има сравнителни предимства, свързани с почвеното разнообразие, специфичен микроклимат, трудови ресурси с традиции и опит, научен потенциал, благоприятно географско разположение, които в съчетание с останалите макроикономически фактори могат да доведат до осъществяване на ефективно селскостопанско производство.